

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter večja po pošti prejemajo za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 18 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse sto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne pett-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisni saj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovičevi ulici št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Volitev v veleposestvu.

Dandanes ve že vsak otrok, da vse klerikalno narodnjaštvo ni vredno piškavega oreha. Klerikali so se začeli delati narodnjake v tistem hipu, ko so upali, da na ta način ulovej kaj pristašev napredne stranke v svoje rane, a s tisto brezstidnostjo, kakor igrajo zdaj narodnjake, bi zoper nastopili kot katoliški internacionali, ko bi jim to — kazalo.

Namen posvečuje sredstva. Če kje, se vidi to na klerikalni politiki. Na Kranjskem grme proti svetovi z Nemci, samo zato, ker vsled te zvezje ne morejo dobiti v deželi oblasti v roke; na Kranjskem je svetova z Nemci zdaj narodno izdejstvo, dokler so pa bili klerikalci zvezani z Nemci, je bila ravno tako dобра, dopustna in poštena alianca, kakor je danes klerikalna zveza z Italijani na Goriškem.

S stranko, ki tako postopa, s stranko, ki uganja tako brezstidno hinavstvo, pač ni vredno se prerekat o dopustnih aliancach. Če nastopi v kaki vasi požigalec, se združijo vse pošteni ljudje ne glede na njihovo politično prepričanje; če se pojavi kje tolpa zastupljencev javnih studenčev, se zgodi isto tako. Ia kaj so klerikalci drugega kakor politični požigaleci in zastupljenci javnih studenčev.

Z ozirom na volitve iz veleposestva je »Slovenec« zopet poskusil napsljiti malo vode na svoj mlin. Sinoči vpije in razsaja, kakor bi se s samim vpitjem dalo dokazati, da bi bili Slovenski lahko zavzeli veleposestvo.

Vsi volilci v veleposestvu je 85 oddanih je bilo 56 glasov, in sta bila grof Margheri in Fr. Galle soglasno izvoljena. Mi smo pred nekaj dnevi konstatirali, da je med veleposestniki 29 zanesljivih Slovencev in 2 nezanesljiva. »Tagespošta« poroča, da je pet slovenskih liberalcev glasovalo z nemško stranko. Če je to res, potem je imela nemška

stranka 51 zanesljivih nemških glasov na razpolaganje in ji je bila zmaga na vsak način zago tovljena.

»Slovenec« se grozno jezi, da je glasom »Tagespošta« pet slovenskih liberalcev glasovalo za nemška kandidata. Če je to resnično, ne vemo, ali če se je to zgodilo, so mogli dočni veleposestniki imeli samo en namen. Pomagali niso s tem nemškima kandidatoma prav nič; brez dvoma so s svojo udeležbo hoteli demonstrirati proti klerikalcem in pokazati, da odklanjajo vsako zvezo s klerikalci in da se raje vežejo z Nemci, kakor pa z zavrneno bando, ki jo komandira škof Jeglič.

»Slovenec« pravi tudi, da je z nemškimi liberalci glasovalo tudi nekaj nemških konservativcev. Tudi to je tako značilno. Odkar je pred 25 leti grof Hohenwart poskusil konservativcem v veleposestvu pridobiti nekaj veljave, se niso nemški konservativci nikdar nobene volitve udežili. Letos so zapustili svojo rezervo in glasovali z nemškimi liberalci. Kaj to neki pomeni? Pač nič drugač, kakor da tudi nemški konservativci nečejo, da bi klerikalci dobili oblast v roke.

»Slovenec« pravi dalje, da se je baron Schwedler posrečilo, dobiti na svojo stran vse dvomljive elemente v veleposestvu. Mogoče. Gotovo je veleznačilno, da je grof Margheri sprejel kandidaturo. Grof Margheri je vseskoz koncilijanten, pravično misleč mož, ki uživa splošne simpatije, in da je grof Margheri kandidiral in za seboj potegnil vse dvomljive elemente, je pač nov dokaz, da spoznavajo vse krog, kako nujno je, da se stranko blaznih klerikalcev ne pusti na krmilo.

Proti požigalcem in zastupljencem javnih studenčev se združujejo vse spodobni ljudje. Izid volitve v veleposestvu priča jasno, kako omenjeno vlada med vedenino volilcev

v tej privilegirani kuriji. Če so res volili nekateri slovenski liberalci, potem nemški konservativci in povrh to politično dvomljivi elementi z nemškoliberalno stranko, potem je to zamenje časa, ki ga ni podejenjevati. Ker ni bilo nikakih protikanidatov, ima ta udeležba eminentno demonstrativn značaj in kaže, da se združujejo tudi narodno in politično sicer najbolj nasproti elementi na skupen odpor proti klerikalcem.

Vojna na Daljnem Vztoiku.

Vesti o ruskom brodovju.

»Daily Telegraph« se poroča iz Tokija: V nedeljo je došla semkaj vest, da je baltiško brodovje usidrano v bližini Hongkonga; pet transportnih ladij s premogom je usidrilo pri nekem otoku, pet milij vzhodno od Hongkonga.

Kakor javlja londonski list »Times«, se je admiralu Roždestvenskemu posrečilo si pridobiti take priprimočke, da lahko o gibanju svojega brdovja natančno informira vojno ministristvo.

Po vestih iz Singapora pa je rusko brodovje že 15. t. m. pluto mimo južnega rta otoka Formoze in se mora sedaj že nahajati v Tihem oceanu.

Petrogradeki dopisnik franskega dnevnika »Echo de Paris« pa je poslal svojemu listu brzjavko, v kateri sporoča, da mu je neki častnik pri generalnem štabu vojne mornarice zatrjeval, da bo admiral Roždestvenski skušal osvojiti otok Formozo (?), da bi si tamkaj ustvaril za svoje brodovje ugodno operacijsko bazo.

Kje ste sovražni eskadri.

»Daily Express« je mnenja, da se o brodovju admirala Roždestvenskega prav tako malo ve, kakor o japonskem ladjevju.

Na eni strani je veliko preveč veste, na drugi strani pa nebenih. Ako se torej poroča, da se ruske ladje nahajajo v zalivu Kam-Rank pri

rtu Padaran in v zalivu Turan, se more iz tega samo sklepati, da je brodovje admirala Roždestvenskega usidrano v dolgi vrsti najmanj v dveh oddelkih ob obali Cochinchine najbrže z namenom, da izvrši zadnje priprave za boj, predno prične usodenpolno odločilno bitko.

Anonimno brezžično vprašanje.

»Daily Mail« se poroča iz Manile na Filipinskih otokih: V nedeljo zvečer je dobil ameriški admiral Train brezžično vprašanje od neke neznanje ladje. On je odgovoril na vprašanje s pripombo, da se mu naj pove ime ladje, ki je stavila vprašanje. Ta odgovor je izostal. Admiral je nato odpadal dva torpedna rušilca, da bi poiskala dotočno ladjo, ki se je po njegovem mnenju moral nahajati kakih 70 milij od Manile.

Pomorska bitka na pragu?

Iz Berolina se poroča: »Lokalanzeiger« pričuje brzjavko iz Singhaja, ki zatrjuje, da je vsak hip pričakovati, da se Roždestvenski in Togo s popadeta in se prične odločilna pomorska bitka.

V strokovnjakih krogih so mnenja, da ste sovražni brodovi približno enako močni in da bo izid bitke vedno odvisen od sreče in naključja.

Kapitan Klado o brodovju admirala Roždestvenskega.

Kapitan Klado se izraža o brodovju admirala Roždestvenskega takole: Dogodek napovedovati, je težko, lahko pa se govor o tem, kar je že bilo in kar že spada v zgodovino. Angleški listi, zlasti »Daily Mail« pričujejo, da so se na podvodnih stenah ruskih vojnih ladij nabrali silne močnine školjk in alg. To pa ni res: prvih se alge primejo ladji samo na vedeni površini in ne zavirajo čisto nič plavanja; kar se pa školjk tiče, so ruske ladje namazane z barvo, ki ima v sebi tak strup, ki pomori vse školjke.

Glavna stvar pa je, da je Roždestvenski za časa bivanja v Madagaskarju dal z ladij odstraniti vse školjke. Ker je potekel še eden mesec, odkar je Roždestvenski odpul izpred Madagaskarja, ni mislit na to, da bi se bilo v tem kratkem času ladij prijelo toliko školjk, da bi mogle ovirati plavanje.

O nadarjenosti in bravuri admirala Roždestvenskega, kakor tudi o junaštvu posadke se ne more dvomiti. Ako pa sedaj ne dospo tako hitro vesti od Roždestvenskega, se ne sme pozabiti, kar je pisal pred nekaj časom: »Poročal bom o pogibelji svojega ali japonskega brodovja.«

Z mandžurskega bojišča.

General Harkevič je poslal 18. t. m. generalnemu štabu tole poročilo: Pri armadi ni nobenih sprememb! Naš oddelek, ki je bil 11. t. m. zapleten v boj pri vasi Jukail, se je 13. t. m. ob 5. uri zjutraj umaknil v Hejšimao, ne da bi ga sovražnik zasedoval in se je ustavil v pozicijah poldrugo vrsto od Hejšimava. 14. t. m. pa je neki sovražni voj izvršil obhodno operacijo proti našemu levemu krilu, vendar česar je bil naš oddelek prisiljen se umakniti.

Japonska proti Franciji.

Iz Tokija se brzjavlja: Javno mnenje na Japonskem je silno razburjeno radi gostoljubja, ki se izkujuje rusemu brodovju v francoskih vodah, in silno ogorčenje je že zavladalo v vseh krogih. Časopisi pozivljajo vlado, da naj ne protestira samo, marveč da se naj odloči za strogo postopanje nasproti Franciji. List »Jiji-Simpō« piše: »Usidranje ruskega brodovja na Madagaskarju je naravnost kršenje principa neutralnosti; vendar pa je Japonska z ozirom na daljavo vložila proti kršenju neutralnosti samo protest.«

Tako blizu vojnega okoliša pa ni mogoče postopati s tako popustljivo vostjo, ako Francija še nadalje sovražniku uspešno pomaga in se z Rusijo veže proti Japonski. Potrebno

LISTEK.

Ali je Primož Trubar upesnitve vreden junak ali ne?

Gospodu prof. dr. Tominšku odgovarja A. Asker.

(Daleje)

Gospod kritik ima tak strah pred slovensko reformacijo, da ga je upesnitve glavnega »krivoverca« Trubarja kar potra. Nikakor mu ne gre v glavo, kako sem se mogel tako daleč spozabit, da sem si izbral za junaka svoje epske pesnitve baš Trubarja! Pomislite, ljudi: božji, Trubarja! Kritik me goni v orient, kjer naj bi si bil izbral svojo snov za upodobitev svojih idej. Ne, ne, gospod doktor, jaz sem si nalač in z dobrim premislekom izbral ravno Trubarja, ker sem se po daljših zgodovinskih študijah prišel do prepričanja, da je Trubar pravi pesniški junak, vreden še sposobnejšega peresa, nego je moje. A kdor zna bolje, široko mu polje! Trubar meni ni samo gola, čeprav hvaležna folija, na pod-

lagi katere sem lahko „zdruižil svoje lepe ideje“, kakor se izraža laskavo gospod kritik, nego Trubarjeva zgodovinska osebnost mi je bila sama na sebi tako zanimiva, zdela se mi je tako ostro in plastično orisana, da se mi je kar sama silila pod pero. Gospodu kritiku je vsa naša reformacija nekak „noli me tangere“, o katerem je tudi po nazorih novomeškega gimnazijalnega gosp. ravnatelja najbolje molčati; nego ravno nasprotno: mene v vsej naši zgodovini nič bolj ne privlači, nič me bolj ne miče in ne zanimala, kakor baš ta doba s svojimi velikimi značaji, dramatičnimi borbami in velikim zgodovinskim ozadjem. In to so bili naši ljudje, ki so delali za nas, in čilih delo še živi, ker sloni vsa naša duševna prosveta na ramah Trubarja in njegovih vrstnikov sotrudnikov in somučenikov!

Kdor dub reformacijske dobe prav razume, kdor zna gledati tiste čase z jasnim očmi, ta tudi uvidi, da se razvijajo ideje, ki jih nahaja g. kritik v moji pesnitvi, v bistvu iz dotične dobe same in da projicira vso tisto razpoloženost (ali občutje) o svobodi že Trubarjeva prikazen sama. Povsem na-

ravno je, da pesnitev o Trubarju ne more biti v bistvu nič drugač kaže ko pesnitev o svobodi!

In zopet se vidi, da je kritiku narekoval le nekak strah pred reformacijsko snovjo besede: »Vse govorjenje in čutenje oseb v pesmotvoru je projekcija govorjenja in čutenja današnjih oseb... Razume se pač samo ob sebi, da človek vendar ne more pisati čisto tako, kakor kak šestnajststoletnik. Da obsevajo žarki našega časa tudi junake iz 16. stoletja, je psihološko naravno, da je n. pr. Šekspirjev »Julij Cezar« tudi Anglež pesnikovih dnij in ne samo Rimljani. Göthejev »Egmont« je tudi Nemec Göthejeve dobe; Schillerjev »Tell« ni samo Švicar preteklih dnij, nego tudi upodobljeni ideal Schillerjevega svobodoljubja. Saj pravijo, da se tudi po »Črtomirovih« žilah pretaka nekaj — Prešernove krvi. In tako dalje! Če je res, kar pravi Zola, da je vsaka umetnost — torej tudi poezija — kos prirode, ki jo je gledal umetnik skozi prizmo svoje individualnosti, potem mora biti dosledno res, da je tudi upesnitve zgodovinske snovi segment zgodovine, ki jo je promatral poet skozi isto prizmo

svoje osebnosti. Gospod kritik torej ni povedal s tem namigovanjem nič novega.

Ali mi vemo, zakaj tako govorí gosp. kritik. On pravi, da sem svoje ideje (o svobodi) Trubarju samo nekako »obesil« na vrat, da sem mu vse samo namisli, napesnil, ker gospod kritik prvič ne razume Trubarja in ga ne pozna dovolj in drugič, ker si ga ne upa poznavati! Dokazal pa sem že s citati, da imamo mnogo zgodovinarjev, ki poznajo Trubarja in njegovo reformacijo in se prav nič ne bojijo občudovati herojsko prikazen našega prvega pisatelja. Saj tudi kolega, gospoda kritika dr. Korun, v »Slovantu« brez strahu in brez »ozirov« izjavlja, da vidi v Trubarju pravega heroja, ki da je vreden, da si ga izbere vsak pesnik za sujet. Takisto piše tudi v »Slovenskem Přehledu« (marčeva št.) češki kritik O-r (dr. O. Wagner) o junaku Trubarju, rekoč: »Ruká jeho (avtorja namreč) volila hrdinu (heroja) slovinské kultury, Kolumba literatury své vlasti (domovine) — Primože Trubar... od něhož (katerega) se teprve (šeles) datuje vzdeleni (izobrazba) novoslovinškega jazyka. Látka (snov) vzácné (imenitne, odlične) ceny a nemalé důležitosti (važnosti)...«

Postavu svého hrdeny kresli (slika) svě žimi barvami upřímné sympathie a přísné objektivnosti . . .

Gospod dr. Tominšek je torej po svoji krvidi precej osamljen s svojimi nazori o Trubarju. To se pravi, on stoji z obema nogama v ultrakatoliškem taboru — kar je seveda njegova stvar. Samo prav ni, da vysiluje svoje reakcione nazore »Zvonu«, ki je bil do najnovjejšega časa glasilo svobodomislilnih pisateljev. Svoj članek bi bil moral nesti g. dr. Tominšek v uredništvo »Doma in Sveta« ali »Katoliškega Obzornika«. Če si ni upal pisati z liberalnega in edino objektivnega zgodovinského stališča, bi bil lahko tudi molčal. Tako pa vedo zdaj tudi čitatelji »Zvonov«, da je zelo slabo podkovani v zgodovini in pa, da je boječ, neznanco boječ! Skrupulzno se ogiblje vsake poti, ki bi ga le za par korakov odvedla v stran od stališča, na katerem stoji naši klerikalni pisatelji. Težko da se je napisalo že kdaj v našem jeziku kaj bolj suženjskega, kakor so besede g. dr. Tominšeka na str. 118. »Ljublj. Zvon«: »Ime Trubar pomeni program, a ne programa za — poezijo. Morda bo sčasoma drugače in morda

bi bilo, da bi se o tem obvestila Angleška, da bi se pridobila v zmislu aliance za sopomoč.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 18. aprila. Preosnova ministra v parlamentarnem zmislu je le želja nekaterih parlamentarcev, dočim vlada na kaj takega še ne misli pred pozno jesenjo. Pri preosnovi ne bodo delala preglavice osebna, pač pa strankina vprašanja. Vsekakor pa je pričakovati vsaj delne spremembe v Gautschovem ministrstvu. Prvi bo demisijoniral železniški minister dr. pl. Wittek, ki čuti izza znane usodne debate, da mu zmankuje tal. Ako bi baron Gautsch ne bil zbolel, odstopil bi bil Wittek še pred Veliko nočjo. Začasni vodja železniškega ministrstva postane, dokler ne zavzame mesta kak parlamentarec, ali sekcijski načelnik Wrba ali pa Liharzik.

Državni zbor pa se ne odgovodi, ker zahteva vse stranke in tudi vlada, da se rešijo državni proračuni, carinski tarif in nekatere druge predloge.

Volična preosnova za češki deželni zbor.

Praga, 18. aprila. Bodočemu češkemu deželnemu zboru predloži vlada volično preosnovo, ki dolča med drugim: virilni glasovi se pomožijo za tri, in sicer ga dobi pravični župan in rektorja obeh tehničkih visokih šol v Pragi; veleposestvo se razdeli v šest volilnih okrajev; trgovskim in obrtnim zbornicam se mandati pomnože, in sicer dobite zbornici v Plznu in Libercih po 4 poslanice (dosedaj 2 in 3), budjeviška in hebska pa po 3 (dosedaj 2), dočim bi volila praska zbornica 10 poslancev; mesta in industrijski kraji dobe 60 poslancev (med njimi Nemci 32), kmečke občine pa 79 (med njimi 30 Nemcev). Končno se uvede splošna kurija, ki bi volila 24 poslanec.

Razmerje med Hrvaško in Ogrsko.

Budapešta, 18. aprila. »Budapešti Hirlap« je prinesel uvodni članek, v katerem se bavi s hrvaškimi poslanci v ogrskem državnem zboru. Članek pravi, da je napačna fraza, ako se člani ogrskega državnega zabora imenujejo hrvaški delegati. Ta izraz bi bil upravičen le tedaj, ako bi bilo med Hrvaško in Ogrsko takšno razmerje kot je med Avstrijo in Ogrsko, namreč zveza med dvema državama. Ogrska pa pošilja svoje deležate iz ogrskega državnega zabora, da uredijo skupne zadeve z Avstrijo.

Ako pa se hrvaški državnemu poslanci imenujejo delegati, bi bilo s tem le rečeno, da niso ogrski poslanci, temuč delegati iz hrvaškega zabora, ki zastopajo Hrvaško kot državo. Na ta način pa se krši enotnost ogrskega državnega zabora, kar bi dalo podlago dalesežnim posledicam. Ta-

kozvani hrvaški delegati so le člani hrvaškega zabora in obenem člani ogrskega državnega zabora, kakor vsi ostali. Razlika med njimi in drugimi ogrskimi poslanci je le ta, da jih ne voli neposredno narod, temuč so voljeni posredno.

Preganjanje nemadjarskih narodnosti na Ogrskem.

Budapešta, 18. aprila. Pred porotniki v Temesvaru je bila včeraj tiskovna pravda zoper rumunskega župnika Kasparpa, odvetnika Petrovića in urednika Čurka. Obtoženi so bili, da so v listu »Drapeluk« hujškali proti »ogrski narodnosti«. Obsojeni so bili: Kasparr v 10mesečno ječo in 400 K globe; Petrović v 6mesečno ječo in 200 K globe ter Čurka v 8mesečno državno ječo in 400 K globe.

Vojaški dvor srbskega kralja.

Belgrad, 18. aprila. Vseled dočim o vojaškem dvoru se je izvršila ravnotek sprememb glede kraljevih adjutantov in ordonančnih častnikov. Adjutanti so postali majorji: Davidović, Teršić in Dimitrijević; ordonančni častniki pa stotniki: Bogičević, Krstić, Pavlović, Jovanović in Kostić.

Dogodki v Macedoniji.

Skoplje, 17. aprila. V okolici se grozno množe umori Bolgarov. Samo včeraj je bilo umorjenih 17 oseb.

Carigrad, 18. aprila. V najkrajšem se uredi zadeva glede kontrole macedonskih finančnih. Carina na uvoz se zviša v prilog saniranju deželnih finančnih kontrola pa prevzamejo vse velesile.

Sofija, 18. aprila. Zaradi klanja v Zagoričanah je prebivalstvo še vedno silno razburjeno. Prijedajo se burni protestni shodi. Vladno glasilo dolži turško diplomacijo, da je povzročila klanje ter podpira grške in srbske čete v zatiranju Bolgarov.

Nemiri na Rusku.

Varšava, 18. aprila. Novi policijski načelnik v Čenstohavu, Posso, je zastrupljen. Svojo službo je nastopil šele pred osmimi dnevi. Dobil je takoj grozilno pismo, da mu je šest dni živeti.

Petrograd, 18. aprila. Po mestih, kjer žive Židje, se razširja vest, da je pričakovati za Veliko noč velikih izgradov proti Židom. Zato bežijo židovske rodbine iz takih mest, posebno Lodz zapuščajo trumoma.

Varšava, 18. aprila. Vse socijalistične organizacije so se zedinile, da proglašijo za 1. maj generalni štrajk po celi ruski Poljski z velikimi demonstracijami.

Moskva, 18. aprila. Kalajev, morilec velikega kneza Sergija, je obsojen na smrt.

Francoski parlament.

Pariz, 18. aprila. Zbornica dožene že jutri dopoldne debato o spremenjenem proračunu, da nadaljuje potomci zrli na vsa taka dela z umetniškim očesom, a v začetku 20. stoletja je to malodane izključeno. (?) Res je pač, da je umetnost večna, in da je vse, kar je lepo, vedno lepo, ali človek je končno bitje **in je tako odvisen od stranskih vplivov**. (!) Vem, da bise jih moral oresti, ali kaj pomaga, ako se jih oreste eden, drugi se jih ne, **in to ga moti v njegovi sodbi**. (!) ... Tako naivno izjavlja gospod kritik pred vsem svetom, da je imel strah pred klerikalno stranko in da si ne upa gledati na Trubarja s svobodnimi očmi! In to hoče biti literaren kritik! V začetku 20. stoletja da bi Slovenci še ne mogli uživati del, ki proslavljajo Trubarja kot heroja? Zakaj pa ne? Zato ne, ker gospod kritik sam nima poguma!

Rekel sem že, kdor nima poguma svobodno govoriti, naj molči! S tem vsaj škodil ne bo pozitivno, dočim se s strahopetnim zavijanjem samo podpira reakcijonalna stranka.

Z ničimer se tudi ne zatira z večjim uspehom v naši mladini moštvo in značajnost, samozavest, pogum ter

ljube potem razpravo o predlogi glede ločitve cerkve od države. Ker nikakor ni mogoče te predloge dogmati pred velikonočnimi prazniki, zadovolji se zbornica najbrže s § 4. zakonskega načrta ter odide v petek ali v soboto na počitnice, ki bodo trajale do 9. ali celo do 16. maja. — § 3 tozadovne predloge je bil sprejet; pristavek, da je zemljišča duhovnih zavodov smatrati za narodno last ter se naj v sledi tega prodajo, denar pa se nakaže delavskim pokojninskim blagajnam, je bil z veliko večino odločen.

Dopisi.

Od Sv. Gregorja. Po sreči dobim sobotnega »Slovenca«. V notici »Učiteljstvo v borbi proti našemu časopisu« se zrcali vse žagnana laž. To so celi hudiči okoli »Slovenca«, manj gotovo ne, ker se upajo tako nesramno lagati o zadevi, o kateri je govorilo sodišče. Zatorej se ščutim dolžnega, da odgovarjam na omenjeno notico, da bo vedela javnost, kako se je vršilo tisto »preganjanje« »Vrtca«. Vdova Ana Jaklič je bila naročena v letu 1902 na »Zvonček«. Ker ji je ugajal list, zato sem ji svetoval, naj si ga naroči za otroka. Naprosila me je, naj ji ga jaz naročim, kar sem storil in list plačal. Nekoč meseca decembra pride žena k meni ter mi plača to in drugo. Na vprašanje, če bo še naročila »Zvonček«, mi odgovori prav sveto, da ne, ker je odšel sin v šolo v Lj., a samo za hčerkko se ne spleča. Potem je nisem več nagovarjal. Ob novem letu (1903) je dobila ta vdova zopet »Zv.«, zraven pa še »Vrtca«. »Pripomnim, da sem prinesel obvoj sam s pošte, ker sem večkrat kaj prinesel s pošte za to ženo in tudi odnesel na pošto, ker še nismo imeli tukaj takrat raznašalca pisem, zatorej laže »Slovenček« dopisnik, naj si ima še tako veliko tonzuro. On laže kot more lagat spriden človek. Ko pride hčerkka (udenka IV. oddelka) te vdove v šolo, ji povem, da je dobila mati zopet »Zv.« in jo vprašam, če vé, ali bo še naročila mati ta list. Odgovori, da ne. Potem ji rečem, da je dobila mati tudi »Vrtca«, menda ne »ugleda«. Daklica mi jasno pové, da pravi mati, da se ne naroči na noben list. Potem takem vrnem »Zv.« in »Vrtca« s pripomnjivo, da se ne naroča, ter ne sem zopet sam na pošto na Orlnek. Zdela se mi je, da sem storil delo krčanske usmiljenosti. Meseca svedčana pa dobim vabilo k sodišču v Vel. Lašče. Obdelžen sem bil hudo delstvo goljufije. Milijon vragov, kaj pa to pomeni?! Še sanjalo se mi ni, odkod more to priti. Ko se mi je dostavilo vabilo, me ni bilo doma. Mati zvá od vročitelja, da se gre za neki »Vrtca«. Kot cela katoliška mati hiti v župnišče, da izvá od g. župnika, če mogoče on té, kako bi moral to priti. On ji pojasni zadevo ter ji slika morebitne grozne posledice te »goljufije«, ker je bil duša te tožba. Ko pride domov, pové mi mati, zakaj se gre. Da se je tako pripetilo, je bilo mogoče tako-le. Gospoda župnika je silno bodlo, ker je bila Ana Jaklič kot tretjerednica naročena na »liberalen« »Zv.«. Preparira ženo, da se naroči na »Vrtca«. Ona seveda takoj sluša in plača naročino. Tega nisem vedel do dne sodbe. Ker sem vrnil »Vrtca« in napisal pripombo (predpis: Ana Jaklič — na ovetu se

je napisal na pošti, dobro delo za uredništvo), zato sem bil obdelžen goljufije. Javnost lshko vé, kdo je »sklanjal« obtožnico, povem samo to, da je prepisal naš župan, delujči župan po sedanjih katoliških navodilih. Tako sem bil jaz na zatožni klopi pri sodišču v Vel. Laščah dne 12. februarja 1903. Umèvno je, da sem bil popolnoma oproščen. Dne 14. februarja 1903 sem pa delal račun o ti stvari z g. župnikom. Da sem mu povedal svoje mnenje o sferi tako, kakor se mu je spodobilo, je umèvno. Dogovorila sva se, da ne pride ta zadeva v javnost. Pripomnim še, da je g. župnik ves boljši z menoj od takrat, kar mi lajš delovanje v šoli. Nisem se zmenil več za ta službo, a sedaj me je izval »Slovenec«. Slutim, da je dobil potrebne informacije od preslavnega urednika »katoliškega« »Vrtca«. Kje najbi pa izvedel »Slovenec« o tem? Kaj me briga, če mi je podal ta slušaj morda sam mili g. Kržič — visokočasti cerkveni član c. kr. deželnega šolskega sveta — kot slavnih urednikov nedolžnega »Vrtca«. Ba, je prav tisto sprožil misel, kako bi se lahko mene kazovalo radi »preganjanja« njegovega »Vrtca«. E, vlačite zadevo sedaj po »Slovencu«, meni nič ne boli. Lahko pregrevate služaj v tem času — po dolgih dveh letih —, ker je že umrla hčerkka one vdove. Ker vam je skalilo veselje sodišče takrat, ste obrnili ves služaj prav po najnovješji klerikalni metodi, po kateri je posvetna oblast nič, vse pa cerkvena. Kdo ima kaj zoper mene, naj počaže svoje ime! Fej takim tonzurancem, kateri lezejo za poslaniški hrbet »dr. Častic!« S prav pristno ka toliko lažjo me ni treba denuncirati. Na poštenje napade sem pripravljen odgovarjati, samo dopisnik naj počaže svoje sveto in milo ime, da vsem, v kako spoštijevem tonu govoriti. Brez strahu vas pričakujem, samo malenkosten ni treba biti. Kakšen »Protektionskind« sem, to ne briga političnih ljudi, to je službeni stvar. Do sedaj nisem vedel, da sem »Protektionskind«. Hvala torej »Slovencu« za to sporobi, vendar ga prosim, naj ne žaluje, ker me ne preganjamjo šolske oblasti, dasi ne morem biti brez maledžev, kakor tudi ni sam velediščni škof in njegovi adjutantje. »Kušnem« roku!

Stanislav Legat,
učitelj.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. aprila.

Osebne vesti. Sodni pristav dr. Oskar Cumer v Sežani pride v Trst, sodni pristav v Piranu dr. Piatotto pa v Sežano.

Klerikalci in narodnost. Naši klerikalci so postali v zadnjem času, ko jim to bolj kaže, silno narodni — v besedah. Kdo bi poslušal samo na njih besede in bi čital samo »Slovenca« in druga njihova glasila, bi res misil, da so klerikalci pri nas edini predstavitelji slovenske narodne misli. In v resnici? V dejanh pa se kažejo iste brezpolne internacionale, kakršni so bili, kar smo že opetovano dokazali, ne da bi mogli klerikalci ovreči teh naših trditev, za časa škofo Missie. To nam dokazuje njih mlačno postopanje v narodnih vprašanjih v državnem zboru na Dunaju, zlasti

pa dogodki v zadnjem času na Ješenicah. Dasi je vsakemu razsodnemu človeku notorično znano, da je klerikalcem za narodnost toliko, kakor za lanski sneg, vendar se naši ultramontanci postavljajo kakor najradikalnejši narodnjaki. Ogrinjajo si belo-modro-rdeči plašč kralj Žid pred svojo prodajalno ter kriče: Le sem, le sem, tu je pristavo blago, tu je prava slovenska narodnost — na prodaj. Tako delajo — utilitatis causa — sedaj naši kranjski klerikalci. Njihovim bratcem v Trstu pa se ne zdi več potrebno, se bližiti narodnjake in rodoljube, zato so brez strahu vrgli raz sebe flegirani plašč slovenske narodnosti in proglašajo narodnostno idejo z največjim cinizmom za puhlo in prazno frazo. Glasilo tržaških klerikalnih internacionalev, »Novi List«, je v zadnji svoji številki zapisal o narodnosti tele pomenljive besede, ki jih je treba zabeležiti v večnem spomin: »Kaj pa z narodnostjo? „Narodnih“ idej (reci fraz) ljudstvo ne potrebuje. Ohranite ljudstvo v veri, skrbite za pravo pravstvo, delajte tudi na ekonomičnem polju in boste videli, da naš narod bo tako samozavesten, da ne bude nikakor potrebno praviti mu vsak dan v tiskanem časopisu: Mi smo Slovenci. To bo znal sam boljše.« — Torej narodnost slovenska je prazna fraza, tako pravijo klerikalci, katerim ni več treba tistih ozirov, ki še vežejo naše kutarje! Dovolj je, ako se naše ljudstvo pokori popom, akor veruje v hudiča in zle duhove in se dà na gospodarskem polju reševati s konzumativimi društvami — s tem je že rešeno slovenstvo! Res, Slovencem zasine zlati vek, aco dobe nadvlado v slovenskih deželah »narodnjaki«, ki propagirajo take ideje!

Prehitro veselje. Deželna vlada kranjska je ugodila pritožbi idrijskih klerikalcev, da je odrekla posestniku Sr. Kogeju virilno pravico za občinski odbor idrijski, ker plačuje po odbitku davčnega popusta le 195 K 61 h davka, torej ne postavno predpisane vsote 200 K. Brez odbitka popusta pa je imenovani plačeval davka 218 K 83 h, kar je zadostovalo. Ker pa se ni govorila zadnja inštanca in ima županstvo proti pritožbi pravico vložiti priziv na notranje ministrstvo, se katehet Oswald in z njim idrijski klerikalci ne smejo preveč veseliti svojega uspeha. Pred kratkim je namreč odločilo upravno sodišče v zadevi ptujskega zastopa, da mora biti za podlagu volilne pravice predpisani davek brez odštevja popusta. Mogoče, da bo ta odločba analogno veljala tudi za vilištiste. Oprti na to dejstvo in na druge argumente, se bo proti odločbi deželne vlade vložil priziv na ministrstvo, zato pa klerikalci le še malce potrpite s

Daleč v orilogi.

Kdor zahteva tako dogmatično analizo, ta ne ve, kaj je umetnost, kaj je beletristica, kaj je poezija! Apologija ni poezija! Te je ena. Drugič mora vedeti, kdor je študiral zgodovino reformacije, da se prvi reformatorji niso misili ločiti popolnoma od katoliške cerkve, nego so sami trdili in dokazovali, da je njihova cerkev prava katoliška, da je njihovo versko mišljenje pravo katoliško na podlagi biblije. Ne Luther ne Trubar nista že od kraja kar »prestopila« iz ene vere v drugo; ta proces ločitve od rimske cerkve se je vršil polagoma, ne skokoma.

Ko je stopil Trubar v pastirske službe, se je ta proces ločitve od rimskega dogmatičnega absolutizma že vršil. Trubar je čutil na sebi ta proces, ali bil je že pripravljen in vzgojen zanj. A. Venetianer dokazuje v svoji knjigi: »Die evangelisch-reformierte Kirche Cristo Salvatore in Triest« (Triest u. Leipzig 1887), da je bil že škof Peter Bonomo vcepil mlademu Trubarju svobodnejšo nazore o cerkvi in veri. Na str. 55. piše Venetianer: »Und kaum ist Trubar in seinen Amtsberuf getreten, beginnt er gleich evangelisch zu predigen, eifer

imamo tudi mi v preteklosti velike, genialne može, med katerimi je po izpričbi objektivne zgodovine »heretik« 16. stoletja — heroj Primoz Trubar!

* * *

Odgovoril sem gospodu kritiku, ker stoji na krivem stališču, ker presoja reformacijo z ultrakatoliškega stališča, ker Trubarju ne priznava herojstva. Dokazal sem mu, da njegovo mnenje ni prav.

svojim zmagoslavjem. Tolikaj večje pa bo naše veselje, če so klerikalci obseledi na finti našega somišljenika, kajti v svoji puhloglavosti se jim niti ne sanja, kaj je davčni popust, in tega tudi v svoji prvi pritožbi niso navajali. Gledate „nepotrenih občinskih računov“ pa imajo še manj povoda dajati duška svojemu veselju, ker če bi tudi ne vpošteli spornega virilnega glasu Kogeja, bi računi bili odobreni z 8 proti 7 glasovom, ker njih prijatelj socijalni demokrat Anton Kristan ni bil takrat virilni opravičenec. No in tudi pri njihovem razmerju 8:8 bi morali znati, če bi ne bili tako zelo s slepoto udarjeni, da bi v tem slučaju odločeval glas župana, ki je menda liberalen. Vidi se pač, da je najbolje, če kateheti ostanejo lepo pri svojem katekizmu, ker so druga pota zanje preopozla.

Konec komedije. Idrijska sfera v jugoslovanski socialno-demokratični stranki je završena, kakor se je pričakovalo. Sodružni voditelji so se pobotali, odpustili drug drugemu osebne napade in dekorum stranke je rešen. Seve vodstvu je bilo težko gledati, kako gredo težko prisluženi novci idrijskega rudarja v osrednu blagajno na Dunsj, kjer so sodružni voditelji milijonarji, namesto da bi denar ostajal na Slovenskem, kjer stranka kravovo potrebuje vsak vinar. Na drugi strani pa je bilo idrijskemu Kristanu malo neprijetno, da ni mogel preveč samozavestno izjavljati, da je socialni demokrat, ker je imel vedno pred očmi strankino izključenje. Tako je bilo obojim prav, da so se poravnali in šli drug k drugemu v Kancso. Zadeva pa je postajala čedalja bolj tragikomicnega značaja. Izključeni Kristan je izključeval druge iz stranke in one, ki so samovoljno izstopili iz nje, ker niso hoteli prenašati Kristanovega terorizma, je Kristan imenoval odpadnike. Ta afera pa je spravljala tudi strankino disciplino v kaj čudno luč. Izključena idrijska organizacija je postala član socialno-demokratične rudarske zveze Unije, dočim je vendar pri vseh boljih organizacijah navada, da se izključenih ne sprejema v druge organizacije iste stranke. In tudi v tem oziru je bilo dobre, da je poravnava izvršena. Končala se je pa afera za stranko neugodno, ker se mora vsaka stranka izgobiti članom Kristanovega kalibra, Kristana pa homo odslej pri njegovem početju sodili kot socialnega demokrata. Vsekakor pa se je poravnava izvršila za stranko tudi prepozno, ker ji je Kristan odtujil nje najboljše somišljenike, nekdanje prvoroditelje in stebre socialne demokracije, kakor: Gliho Valentina, Kavčiča Jakoba, Kristana Jakoba, Modrijana Ignacija i. dr. Če bi bil Kristan pod strankino disciplino, bi ga vodstvo te gotovo pozvalo na odgovor, oziroma bi imenovani lahko apelirali na strankino vodstvo, tako pa je Kristan delal samovoljno in to tudi lahko, ker ni bil nikomur odgovoren

Stranka naj bi bila vzela v svoje okrilje Kristana že prej, dokler ji ni raztrgal stranke v Idriji. In de je bilo kaj upoštevati pri razsodišču, so bila gotovo imena navedenih. Izid poravnave nas zategadelj opravičuje v mnenju, da pri isti niso odločevali značajnostni oziri, ampak drugi in da smemo celo zadevo označiti kot golo komedijo.

Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev. Danes se je deputacija društva slovenskih književnikov in časnikarjev pod vodstvom predsednika gosp. dr. Frana Zbašnikja poklonila ekselencu gosp. deželnemu predsedniku Viktorju baronu Heinu, deželnemu glavarju g. Otonu pl. Deteli, predsedniku deželnega sodišča gospodu Albertu Levičniku, finančnemu ravnatelju dvornemu svetniku gosp. Karolu Lubcu in poglavaru stolnega mesta gospodu županu Ivanu Hribarju. Vsi imenovani dostojanstveniki so sprejeli deputacijo z največjo ljubezniostjo in izrazili svoje zadovoljstvo, da se je ustavilo take važno in potrebno društvo. Obenem so vsi gospodje obljudili, da bodo društvo po svojih močeh moralno in tudi materialno podpirali.

Okrežno sodišče v Novem mestu. Novi predsednik okrežnega sodišča v Novem mestu g. dr. Jakob Kavčič je 17. t. m. prevzel vodstvo tega urada.

Iz politične službe. Deželni predsednik je pripustil absolvisanega pravnika g. Jos. Friedla h konceptni praksi pri političnih oblastih na Kranjskem.

Župnik Janez Zubukovec iz Jesenic je bil danes oboren na 10 K denarne globe, oziroma en dan zapora. Več poročamo jutri.

Cesar, ki je kakor znano daroval za Vegov spomenik v Ljubljani 2000 K, je sprejel Kaučičevo v Vegovo biografijo in dr. Mantua in je v zgodovino dunajske glasbe v fidejkomisno in obiteljsko knjižnico, ter tem povodom izrekel pisateljemu cesarsko zahvalo.

Umrl je nagloma g. Andrej Fessi, lastnik tukajšnje mednarodne panorame. Obiskovalci tega zavoda se gotovo vsi spominjajo tega ljubeznjivega moža.

„Akademija“. V nedeljo, 16. t. m. je predaval gosp. ces. svet Franke v Kranju o plastiki. Pri tej prilici je »Akademija« prvič nastopila z novim potovalnim sklopom, ki se je v vsakem oziru imenitno obnesel. Aparat projicira krasne slike. Citalniška dvorana je bila polna občinstva.

Naročba v tuzemstvu izhajajočih časopisov potom pošte. Oi zdaj naprej bodo sprejemali vsi poštni uradi naročbe na časopise, ki izhajajo v tuzemstvu, proti plačilu posredovalnine 10 vin. Tuzemske časopise, na katera je možno naročati se s posredovanjem pošte, razvideti je iz časniške liste, ki se nzbaja na vsakem poštnem uradu. Sodelovanje pošte se omejuje v tem poslu samo na to, da pošilja uređeništu naročnega časopisa naročbo in od naročnikov plačane naročnine. Poštna uprava jamči radi tega za

vplačano naročino v isti meri, kakor za zneske, ki se vplačujejo na poštno naknado, nikakor pa ne jamči za točno izvršitev naročbe, za obveznosti in dolžnosti izdajatelja itd.

Iz Kostanjevice se nam poroča: Dne 17. t. m. je v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji umrl gosp. Edmund Terček iz Kostanjevice. Pokojnik bi bil blag značaj, skozinsko vrl narodnjak in vnet glasbenik! Pred 15. leti je ustanovil in vodil tukaj mešan pevski zbor, nekaj let pozneje je sodeloval pri tamburaškem zboru in zadnji čas pa pri sedanjem salonskem orkestru. Projenja leta je nastopal tudi v Ljubljani, Krškem itd. pri večjih koncertih ter bil pravi virtuos na klavirju. V družabnem življenju je vselej mnogo pripomogel k splošnemu veselju in zabavi. Bodil blagemu pokojniku zemljica lahka in prijazen spomin.

Ali je vohun? Iz Senožeč se nam piše: V zadnjem času se zelo rado govorji o vohunih iz sosednjega kraljestva. Evo vam, senzacionalne novice o novem takem »vohunu«!

Pretečeno nedeljo se je pripeljal s poštnim vozom iz Divade v Senožeče in sicer na večer neki Italijan, govorč samo italijanski, kogaž zunanjost, čeprav se ne more reči, da bi bil ravno eleganten, je kazala, da je iz boljših krogov. Prišel v trg, si je telo ogledal tukajšnji grad, se zanimal za posameznosti njega okolice in se na to nastanil v najstrožjem inkognito v gostilni, ali izogibal se je družbi in se po večerji v stranski sobi hitro podal v spalno sobo. Nenavaden, nekam čudni tujčev nastop je kmalu vzbudil pozornost gostov in naenkrat so jeli celo sumitvi v njem — vohuna. In skoro bi se ga bile lotile nekatere razgrete glave. Ali k sredi je bil dobro zaprt v svoji sobi. Patrioti so izposlovali, da se je začelo za »sumljivega« tujoča zanimati lokalno orožništvo in v resnici je že na vse zgodbaj potkal na njega spalnice duri tuk. orožniški postaj načelnik in tujoča odpeljal v zapor tuk. sedanje, ki je nastanjena, kakor znano, v gradu kneže rodbine Porcia. Ali kdo bi se ne bil začudil tujuču, ki je presenetil orožništvo in pozneje slavno sodišče, češ, da ni nihče drugi kot eden izmed fidejkomisarnih upravičencev obsežnega tuk. fidejkomisa rodbine Porcia. Aretovanec je baje grof Alfonz Porcia, doma in pristojen iz občine Castello di Porcia pri Pordenoni v videmski provinciji na Laškem. Izpovedal je, da je doktor juris, da je lastnik premoženjav vrednosti 200.000 lir. Pri sebi je imel 410 lir v papirji in tudi drobiža mu ni manjkalo. Našlo se je dalje razen delnic južne železnice tudi še nebroj skic in pism, ali potrebnih dokumentov ni imel. 18. t. m. ga privedejo v Ljubljano, da ga izroči deželnemu sodišču, kjer se bo brez dvoma zadeva kar najpreje pojasnila. Tuje je odločno zavračal od sebe sum vohunstva, češ, da je prišel se le zanimati za posest njegove rodbine in kot prijatelj starin, ki jih toliko nuditi tuk. grad. Je elegantne, srednje postave, star okoli 36 let, zelo kratkoviden in na eno oko baje skoro slep. Branil se je tuk. zaporov, češ, da niso zanj dovolj udobni, ali čudno je osetljiva na njegov poudarjani doktorski naslov zahteva, da bi se ga zaprlo z ozirom na njegovo rahlo zdravje v kako boljšo gostilniško sobo, katero zahtevo je seveda sodišče kratko

malo odbilo. Vendar pa je napravil vtis, kakor da ni povse v redu v njegovih možganah.

Prva žrtve konjičke železnice. Proti deželnemu železnični Poljane-Konjice je že vrhniška ali kamniška železnica kakor konj proti kravi glede hitrosti vlakov. Zato tudi ni čudno, da se vseh 14 let njenega obstoja ni pripetila nobena nesreča. Prvič vozi le dvakrat na dan in vedno pri tem dnevu, drugič pa tako oprezzo, da se se močerad lahko pravočasno izogne s proge. In vendar je pretečeno nedeljo tudi ta železnica zahtevala svojo prvo žrtvo. Treba je seveda upoštevati okolnosti. Ponesrečeni je bil 81 let star Matija Bekuš, ki je slabo videl in še slabše slišal. In ta nadležni stršek je — počivali na progi. Počival je na najbrže tudi strojevduh s sprevodnikom vred — drugega osobja v normalnih razmerah navadno ni na vlaku — kajti šele na bližnji postaji Loče so jima ljudje povedali, da sta povozila dve vekovi. In tako je tudi ta železnica dobila nezaslužen atribut, da je nevarna.

Predzrne tatarske družbe so se tudi sedanjem pomlad pojavile ponekod po Spodnjem Štajerskem, posebno v okolici Poljčan. Tako so odpali jih nekemu kmetu par volov iz hleva, v Lčah pa so ukradli mesarju Skrabetu pitano svinjo iz hleva, jo pred hlevom zaklali ter odnesli.

Predor v Karavankah. Če ne bo kakih nepridakovanih zaprek, bo prebit karavanški predor, kakor poroča »Eisenhablatt«, v drugi polovici meseca maju.

Punt v kaznilnici v Gradiški. Kakor smo že včeraj skrutočali, nastal je v nedeljo pravi punt v kaznilnici v Gradiški. Ko so bili v nedeljo zjutraj kaznjenci na vrtu, je nastal med njimi hud in krvav pretep, pri katerem jih je bilo 5 močno ranjenih. Ko se je vojaštvo, ki je tam na straži, posrečilo napraviti mir ter spraviti kaznjence v celice, začeli so ti vpit, razbijati okna in zahtevali, da se odstranita jetniški nadzornik Malalan in jetniški stražnik Požar. Zaradi tega niso smeli v ponedeljek zjutraj kaznjenci kakor po navadi med 7. in 8. uro na prosti. To pa jih je tako razkacičilo, da so začeli silno rjoveti. Razobil so vse šipe. Ko je med drugimi stražniki prišel k njim tudi Požar, so ga napadli in hudo preteplili. Ker je postal uporavno večji, poklicniki so brzjavno še eno stotnijo vojaštva iz Gorice. Ta je prišla zvečer na lice mesta. Ravnatelj kaznilnice je izjavil, da ne more več vzdržati miru, in je prevezel začasno poveljništvo stotnik, ki je prišel s stotnijo vojakov. Proglaseno je bilo takoj obesno stajo. Nepsredni vzrok upora je bil ta, da je bilo šestjetnikov kaznovan, ker so bili zasačeni, da so kadili. Svoječasno je bil iz službe od puščen stražnik Čufar, ker se je dokazalo, da je na skrivaj priskrboval jetnikom tobak in smotke. Ovadil pa ga je oni Batistela, ki je bil 11. februarja 1903 obsejen od goriškega porotnega sodišča v 8 letno ječo, ker je ubil nekega Furlana. Hotel se je namreč s tem prikupiti predstojnikom kaznilnice. Bilo je še pet takih, ki so radi ovajali. Proti tem je nastala med ostalimi kaznjenci zarota, katero je vodil neki Trevisi, ki je bil v Avstriji 17krat kaznovan, v Italiji pa 10krat in katerega čaka v Italiji še 3letna ječa, ko presedi v Gradiški 18 mesecev.

Beg iz ječe. V ponedeljek sta zbežala iz tržaškega zapora 20 letni Anton Jedrejčič iz Pazina in 23 letni Ivan Zega iz Koprive. Lov na njima se je vršil po strehah tržaških hiš. Jedrejčič je prišel redar Gričar, a nastala je med njima na strehi neke hiše taka borba, da je malo manjkalo, da nista oba padla na ulico. Zega jo je po pobrisal, skajajoč z ene strehe na drugo kot verica.

Znorel je v Trstu v pone deljek v bližini pokopališča Sv. Ane neki 20 letni mladenič. Ker je razgrajal in mimoidočim z nožem grozil, prepeljal so ga v splošno bolnico.

Samomor. Včeraj ob 4. zjutraj se je ustrelil v Trstu 24 letni trgovski potnik Ignacij Prazak iz Ljubljane. Bil je v par minutah mrtev. Vzrok samomoru je nevražana ljubezen.

Ravnatelja cirkusa aretilari. V Dalmaciji so aretilari lastnika cirkusa Ferdinanda Zavatta, ker ga dolže, da je izvršil lansko poletje v bližini Milana nekiumor.

Strela ubila žensko v cerkvici. Z otoka Hvara javljajo: Dne 12. t. m. ob 2 uri popoldne je nad vasjo Grablje razsajala silna nevihta ter je strela udarila v zvonik župne cerkve. Strela je švignila z zvonika na fasado cerkve, od tod skozi cerkvena vrata v cerkev, kjer je ubila Marijo Jurčič a omamila neko dekle. Strela je povzročila tudi znatno škodo na zvoniku in na cerkvi.

Odpeljano dekle. Na Dunaju pogrešajo 23letno Žofijo Fritzovo iz Drössinga v Spodnji Avstriji. Domneva se, da jo je neznano kam odpeljal strojnik Ivan Kunst. Kjer bi se Kunst pokazal, naj se ga naznani prvemu varnostnemu oblastvu.

Tatvina. Dne 11. t. m. je prišla k Amaliji Lebarjevi v Ušaku pri Trojani neka okoli 20 let stara ženska, ki je imela rdeč predpasnik, rdečo jopico in šerpo in sivo krilo, ter ji v njeni odsotnosti ukradla bankovce za 50 K, enega za 10 K in druge suknene čizme. Navedena je pripovedovala, da je bila že v Trbovljah, Zagorju in pri zgradbi karavanske železnice. Nadalje je tudi pripovedovala, da je v Ljubljani za ženske, ki postopajo, zelo strogo, ker se vsako prime in mora dobiti ali delo, ali pa iti iz mesta. Ker je to gotovo kaka znana tatica, se občinstvo pred njo svari.

Cigav je suknič? V magistratni veži se je našel še precej čeden suknič. Cigav je, naj pride ponej.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 70 Slovencev in 40 Hrvatov.

— V Heb je šlo 40, v Inomost 50, v Meran 30, na Jesenice 25, v Hrušico pa 35 Hrvatov.

— V Podbrdo je šlo 40 Macedoncev, nazaj jih je pa prišlo 30 in 25 Ozrov.

— Na Dunaj je šlo 40 laških zidarjev, nazaj je pa prišlo 25 Kočevarjev.

Mestna blagajna ljubljanska. Zaradi snaženja uradnih prostorov bo mestna blagajna ljubljanska jutri in pojutrišnjem za javni promet zaprt.

Corrigendum. V včerajšnjem podlistku: »Ali je Primoz Trubar upesnitve vreden junak ali ne?« naj se začetek 10. odstavka pravilno čita tako: »Gospod dr. Tominšek ne govori logično, če vprašanje, kaj naj se opeva na Trubarju, ker ga poznamo. In sponzni...«

Hrvatske novice. — Trgovski v obrtni muzej se otvoril v Zagrebu 1. maja t. l. — Sekcija časnikarjev se ustanovi pri hrvatskem pisateljskem društvu po Veliki noči. — Poslovitev Vuković je poročila včeraj v Kotoru o svojem delovanju. Naglašal je potrebo, da se sklene s Črno goro trgovska pogodba, glede ogreske krize pa je priporočal, naj Hrvati sledujejo le svoje narodnostne interese. — V Opatijo sta prišla nadvojvoda Maksimilijan in nadvojvodinja Marija Jožefa. — Ustrelil se je na Reki gimnazijski ravnatelj Rikard Kotyka. — Zagrebški župan dr. Amruš je dobil častno zlato ovratno verižico, kakršne nosijo župani večjih glavnih mest v znak svojega dostojanstva. — Za Strossmayerjev spomenik je nabranih že nad 4000 K.

Slovenci v Ameriki. — Najstarejša slovenska Američanka se vrača v domovino. Iz New Yorka potuje domov 82letna Ana Humer, doma iz Trnja pri Stari Loki. V Ameriki je preživelila s svojim možem 38 let. Ko je zapustila domovino, še ni bilo gorenjske železnice, a ladja Jadranica jih je vozila iz Bremna v Ameriko celih 67 dni.

* **Najnovejše novice.** — Veliki izgredi so se primerili v Limoges (Francija). Demonstranti so naskočili kaznilnico ter razbili vrata. Na vojaštvo so navalili s kamnenjem in z raznimi železničnimi predmeti. Sedem častnikov in 63 vojakov je ranjenih. Vojaki so ustrelili dva razgrajalca.

cer, da je umrla naravne smrti, toda sodna obdukcija je pokazala, da je žena lakote umrla. Ljubezljivega nečaka so zaprli.

Štiristoletna pravda. Letos se bo dovršila pred madritskim kasacijskim dvorom pravda, ki se je pričela leta 1517. Tega leta jo je pričel grof Tores de Cabrera in marki de Viana. Gre se za majorat, ki je vreden mnogih milijonov. Obe stranki sta zavlačevali pravdo, sinovi in vnuki do dvanajstega kolena, tako da je še le 1872 prišla do kasacij skega dvora. Ta je zopet čakal s svojo rešitvijo, ker bi sodniki morali preštudirati spise, ki jih je toliko, da jih imajo štirje konji dosti peljati. Napisled se je odločil, da dovrši na vsak način pravdo letos.

Prorokovan potres. V nekem angleškem koledarju, ki je prišel na svetlo oktobra pr. l., stoji naslednje besedilo: V bližini 74 stopinje vzhodne dolžine bo bud potres, ako pride Saturn v četrtek kvadrant, ko je dosegel pri luninem mrknjenju 19. februarja 1905 svojo najmanjšo višino. Potres bo najbrž zadne dni marca ali v začetku aprila. Lahore, kjer je bil pred kratkim tako bud potres, leži na 74. stopinji 16 minutah vzhodne dolžine.

Cudno spanje. V Budapešti je prisel nedavno iz Amerike v domovino se vračajoči premožni zasebni Kraus z dvema hčerkama. Vračal se je v Bečker, ker sta mu hčerki v Amerikibolehalvi. V Budapešti so prenočevali v nekem hotelu ter so se drugo jutro hoteli naprej peljati. Toda drugo jutro ene hčerke ni bilo mogoče združiti in spala je nepretrgoma osem dni. Med tem so jo hranili umetnim načinom. Ko se je že teden dni zbudila, bila je zdrava in čila ter so se mogli takoj skupno odpeljati proti domu. V Ameriki je tudi druga hčerka enkrat zapadle podobnemu somnambulističnemu stanju, a prespala je cele tri tedne. Zdravniki si tega nenavadnega pojava ne morejo tolmačiti.

Jetika pri različnih plemenih. Pri veliki razširjenosti tuberkuloze je znamento, da je ni najti n. pr. v nekaterih gorskih krajih, pa tudi včasih v nekaterih ni živah. Sodilo se je, da so v zvoku temu klimatične razmere. V resnici je pa jetika odvisna večinoma od kulturnih vplivov. Kadar začno ti delovati, se loti jetika vsakega plemena. Ko so živel Egipčani še kot nomadno ljudstvo v puščavi, niso poznali jetike, ko so se pa vzdali razmeram v Kajiri, jih pomrje veliko na tej bolezni. Zamorci le vsled evropske civilizacije zapadajo jetiki. Tudi Indijani izumirajo na tej bolezni le vsled dotike z Evropejci. Zelo mrjo Kitajci na jetiki vsled svojega nezdravega življenja. Med evropskimi narodi jetika najbolj pobira Italijane in Irce, najmanj pa Jude, ker so zmerni v uživanju opojnih pičaj in ker se drže judovskih jedilnih postav.

Za može, ki pretepojajo svoje žene. V zadnji poslanici na ameriški kongres je izjavil predsednik Roosevelt, da bi bilo treba uvesti kak način telesne kazni za može, ki pretepojajo svoje žene, kakor sploh za take, ki brutalno in kruto nastopajo proti slabšim. Rooseveltova želja se bo kmalu izpolnila v Kolumbiji, kjer bodo odprli dvorano, v kateri bodo šteli batine možem, ki pretepojajo svoje žene. »Evening Post« odobrava to novo kazensko naredbo, češ, da je človek, ki pretepa svojo ženo, podlež, hujši od živine in le fizična kazni bi ga zmagla pripraviti do tega, da bi opustil tako krutost. Popolnoma drugače pa sodio o tem »Law Tounale« v Albanu, ki pravi, da je hudo, ako mož pretepa ženo, da pa zlo postane še bujše, ako bo država tepla moža. Ako pa se že hoče uvesti telesna kazna za krute može, se izvršite kazni ne sme povrati človeku, temuči stroju, kakšen je avtomat za iztepanje preprogr. — Kakor vidimo, niso napredni Američani načeli nasproti telesne kazni, le o načinu izvršitve si niso edini.

Ljubkovanje plačal z življenjem. Sele 21letni vseudiščnik v Milanu markiz Federico Zucconi je ljubkoval s sobarico neke odlične rodbine. Nedavno zvečer, ko je šla gospoda v gledališče, se je markiz zakasnil pri svoji ljubici, da se je gospoda vrnila iz gledališča. Deklica je hotela prikriti svoj greh ter je peljala markiza na balkon, kjer naj počaka, da se spravi gospoda spat. Gospoda pa je ostala predolgo pokoncu ter je sobarica ali pozabila na ljubčka ali pa jo je premagal spaneč, da ni šla markizu odpirat. Zjutraj so našli markiza mrtvega na dvorišču. Spustiti se je hotel po neki vrv, na kateri se je sušilo perilo, na dvorišče, a vrv se je pretrgala in markiz je padel tako nesrečno, da je bležal mrtve.

Novi Salomon. Pred Tower Bridge policijskim sodiščem v Lon-

dou sta pred nekaj dnevi stali dve gospesi. Gospa Flack ni hotela vrniti gospa Pickard dragocene mačke, ki je bila baje last slednje gospa, ki je svojo nasprotinico klicala pred sodnika. Gospa Flack je priveda priso, ki je izpovedala, da je ona (priča) pred kakimi 18 meseci podarila gospa Flack dotično mačko. Gospa Pickard je pa dokazovala, da je žival stara komaj eno leto. Ker ni bil sodnik noben izkušenec v mačji starosti, je postajala stvar vedno bolj zavozljana. Gospa Pickard je menila naposled, da je pač najboljše, da se mačka ubije, da bo konec prepriha. Sodnik je vprašal toženča, če je zadolžen s tem. »Ne«, je odvrnila ta, »mačka je moja.« To je bilo Salomonsko, je dejal sodnik in prisodil mačko gospa Flack.

Neverjetno, a resnično.

»Novoje Vremja« poroča: Iz Grčije je prišlo pred kratkim nekaj sodčkov po sušenega grozdiča kot darilo za rusko armado v Petrogradu. Komaj so dospeli na Rusko, že so bili na trgu na prodaj in sicer veliko ceneje, kakor so dobitali v Grčiji iz prve roke. Ko je neki pek kupil neki sodček, ne vedel, za koga je pravzaprav namenjen bil, našel je notri listek z napisom: »Velikodušnim častnikom varujoče Rusije hvaležna Grčija.« — Drug slučaj pripoveduje neki založnik knjig. Ta je doval 200 izvodov neke svoje knjige kot čitivo za vojake na bojišču. Kako se je pa začudil, ko je nekega dne v Petrogradu sprehodil slišal, kako so neznani ljudje prodajali njegove knjige po deset kopejk, ko je bila stalna cena vendar 1 rubelj 50 kopejk. Da bi njegova knjiga ne izgubila prave cene, pokupil je vseh 200 izvodov knjigotrezec sam.

Največji demant. Veliki demant »Cullinan«, ki ga so našli pred nekaterimi tedni, počiva sedaj varno v blagajni Standartove banke v Londonu ter ga noč in dan stražijo detektivi. »Cullinan« je težak 3032 karatov, tedaj za 2000 karatov težji kot dosegel znani demant. Popolnoma je prozoren, brevkarske razpoke. Med prevozom so ga najskrbnejše stražili. Ko je prispel vlak na postajo Waterloo v Londonu, pričakali so ga detektivi in policajci. Pri izročitvi je prisostvoval krog policajev. Demant je bil pri raznih bankah zavarovan na 10 milijonov mark, a njegova vrednost je še večja.

Klobase v spomin Schillerja. Nemci slave letos stoletnico Schillerjeve smrti. V domovini pesnikovi, v kraju Ravensburgu, je predlagal protestantski in katoliški šolski svet, da dobi vsak neneč ljudske šole Schillerjevo spominško knjigo. Komisija, ki je postavljena za priprave na stoletni jubilej, se je izrekla proti temu predlogu, ker bi nabava toliko knjig preveč stala. Nasproto pa se je sklenilo na predlog odvetnika Grasselli, da se da vsakemu otroku klobasa s kruhom. Grasselli je svoj predlog utemeljil s tem, da je vaskemu otroku gotovo ljubša klobasa s kruhom nego pa spominska knjiga. Grasselli zasluži za svoj predlog velikansko klobaso!

Čin blazne. Bogati trgovec Weber in njegova žena v Parizu sta dobila nepričakovano obisk svoje svakinje iz provincije. Videti je bila duševno normalna. Ko sta se nekoga dne trgovcev in njegova žena vrnila v stanovanje, našla sta svojega dveletnega sina mrtvega. Sum je letel takoj na svakinjo, potrdil pa se je sum, ko je iz domovine svakinje došla brzovavka, naj svakinjo primejo, ker je doma zavila svoja lastna otroka, dve nečki in enega nečaka.

Dva ljudska učitelja ministra. V danskem ministrstvu sedita dve ljudska učitelja. Eden teh se imenuje I. S. Christensen, ki je ministrski predsednik in obenem vojni minister in minister mornarice. Nekdaj je bil ljudski učitelj in oglavec, nato pa načni minister. Rojen je bil 21. decembra 1856 kot kmečki sin. Dovršil je ljudsko in srednjo šolo v Grundtargu, potem pa je bil dve leti v učiteljski šoli v Gedvedu. V začetku je bil učitelj v raznih krajih, končno pa 25 let učitelj in oglavec v vasi Stadinu. Nato je bil izvoljen v državni zbor, kjer si je pridobil tolik ugled, da je postal vodja levice. Mnogo je delal kot predsednik finančnega odbora, a svet se je posebno čudil njegovemu delu kot državnemu revizoru.

Milijonarjeva zbirka umetnin. Neki newyorški milijonar, Marquand po imenu, je često obiskoval pariške trgovce z umetnicami in nakupoval slike in druge umetnine. Svojo bogato zbirko je najprej posodil newyorškemu »Metropolitan Museum of Art« in postal član muzejškega predstojništva, ob svoji smrti je popolnoma pre ustil vse slike dočasnemu muzeju. Že so ga hvalili in slavili kot dobrotnika in mecenca, kar je naenkrat profesor Raukin v nekem newyorškem časopisu dokazal, da je večina slik ponarejena. Konservator muzeja Story, ki se mora kot poznavalec slik po pravici batiti za svojo službo in svoj vpliv, je izjavil, da je Marquand že vedel, da so slike po-

narejene, nicip pa on (Story) ni smel nič reči, ker je bil njegov podložnik.

Član ogrskega parlamenta po poklicu. Najbolj so zastopani graščaki in veleposestniki, ki imajo 140 članov; za njimi je naslednje: 108. Raznih uradnikov je 67, duhovnikov 23, in sicer 16 katoliških, 6 protestantskih in 1 pravoslavnih. Razen teh je 24 časnikarjev in pisateljev, 15 profesorjev, 5 zdravnikov, 9 trgovcev, 3 inženirjev, 2 lekarji in 6 bivih častnikov. Aristokracija je močno zastopana, ker sedi v parlamentu 43 grofov in 12 baronov. Seveda ne manjka tudi Židov, katerih je 21.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. aprila. Rekonstrukcija ministrstva je, tako se zatrjuje, odložena do jeseni. Glede železniške in ministra Witteka se poroča, da ostopi v kratkem, to je kmalu potem, ko ozdravi ministriški predsednik Gautsch. Provisorično vodstvo železniškega ministrstva prevzame sekcijski šef dr. Werba.

Dunaj 19. aprila. V političnih krogih se kolportira ne prav verojetna vest, da misli vladar razpustiti češki dež. zbor in obljubljeno spravno akcijo začeti šele v novem deželnem zboru.

Krakov 19. aprila. Policijskega ravnatelja v Czestochovu so našli zastrupljenega v njegovem stanovanju. Pred nekaj dnevi je dobil brezimno pismo, da bo živel samo še šest dni.

Moskva 19. aprila. Morilec velikega kneza Sergija, Kalajev, je bil obsoden na smrt. Obravnava je bila tako burna, da se je moral enkrat pretigati. Kalajev je svoji materi in svoji sestri strogo preposedal, prositi za kakršnokoli pomilovanje.

Rim 19. aprila. Stevilo železničarjev, ki se vračajo na delo, narašča tako, da je mogoče vsaj deloma izvrševati obrat. V Milanu in v nekaterih drugih mestih je zavladalo veliko pomanjkanje prevozov in mesa. Na postaji Foggia je prišlo do krvavega izgreda. Sinoči je poskusilo kakih 1000 kilometrov vdreti na kolodvor. Ker je vojaštvo to zabranilo, so kmetje napadli vojake s kamni in nanje ustrelili. Tudi vojaki so streljali in več oseb ranili. Kmetje so najprej zbežali, potem pa se vrnili v še večjem številu in se zopet s kamni in revolverji lotili vojaštva. To je novič ustrelilo in ubilo tri kmete, sedem jih pa smrtno ranilo.

Rim 19. aprila. Na dvorni dinē na čast bolgarskega kneza ni bil povabljen bogarski diplomatični zastopnik Minkovič. Minister Tittoni je pojasnil, da ni bil Minkovič povabljen, ker bi se sicer moral povabiti tudi turškega poslanika. Minkovič je nato priredil knezu na čast velik dinē, pa ni povabil nobenega zastopnika italijanskega ministrstva zunanjih del. Sploh se je pokazalo, da so se oficijalni krogovi vedli napram bolgarskemu knezu skrajno rezervirano in namigavajo, da želi Italija, naj se obrani na Balkanu status quo in da zradi tega neče nič slišati o projektu, naj se Bolgarska proglaša za kraljestvo.

Rusko-japonska vojna. Pariz 19 aprila. Poročila francoskega admirala Jonquieresa naznajajo, da se je več japonskih vojnih ladij vtihotapilo v vodovja francoske kolonije, da pa se utekle, čim se je približala kaka francoska ladja.

Manila 19. aprila. Pri Matangi so se predvčerajšnjim pojavitve tri vojne ladje, včeraj pa štiri; so li ruske ali japonske, se ni dalo razločiti.

Izpred sodišča. Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Anton Stare, posestnik iz Celjnici pri Lanishah, se je peljal 5.

aprila letos s svojo ženo iz Ljubljane proti domu. Med Rudnikom in Laverco je dohitel nekoliko učen iz rudniške šole. Ker je vozil počasi, so se začele deklice obečati na njegov voz. Stare jim je rekel, naj gredo od voza preč, da se katera ne povazi. Deklice so Stareta ubogale, le illetna Angelka Rus iz Sušice pri Krki, sedaj stanujoča v Daljni vasi, je še visela na vozu, toda Stare je ni mogel videti, ker je bila ravno za hrbotom Staretove žene. Stare je nato pognal svojega konja, in ko je hotela Angelka Rus skočiti od voza, je padla tako nesrečno, da ji je šlo zadnje kolo čez peto. Ker Stare ni zakrivil nesrečo, je bil oproščen, Angelka Rus je pa ostala spletena pet.

Mladi berači iz Spodnje Šiške beračijo po mestu, mesto da bi hodili v šolo. Danes se je imela zagovarjanja Uršula Cunder, ker baje pošilja svojo 12letno hčerkko beračit. Ker mati in hčerka to tajiti, ter se dekle izgovarja na neko součenku, ki jo zapeljuje k beračenju, je bila Uršula Cunder oprčena.

Krompir je letos zelo drag.

62letna Marija Novak iz Vel. Račne si ga ni mogla kopriti in je šla, da bi si ga nekoliko za seme naprosila. Ker sodnik takega beračenja ni smatral za pravo beračenje ter je Marija Novak v resnici velika reva, jo je sodnik oprostil in ji dal — nekaj okroglega, kar je Marija Novak tako vzradostilo, da je od veselja jokala.

Obravnava o težbi visokošolske

g. Gregorja Žerjava iz Ljubljane proti dijaku g. Leonu Jelovšku z Vrhniko zaradi žaljenja časti se je preložila.

Umrli so v Ljubljani: Dne 16. aprila: Franja Vihtelič, Sivilja, 22 let, Škofje ulice 2, jetika. — Jožeta Mren, usmiljenka, 32 let, Radeckega cesta 8t. 11, jetika. — Adolf Jakl, narednikov sin, 9 mes, Metelkove ulice 1, hydrocephal.

V deželnih bolnicah:

Dne 14. aprila: Marijeta Vrhovnik, užitarica, 55 let, naduha. — Marija Breščak, ciganka, 44 let, srčna hiba. — Franja Matjažič, kovačeva žena, 35 let, Eryseptas.

Dne 15. aprila: Terezija Brandstetter, posestnikova hč. 18 let, Eryseptas.

Dne 15. aprila: Valentin Mohar, dñinar, 46 let, Carinoma.

Meteorologično poročilo.

Plačna nad morjem 306-2. Srednji srednji tlak 736-0 mm

April Čas Stanje barometra v mm Vetrovi Nebo

18. 9. zv. 726 3 83 sr. svzvod oblačno

19. 7. zj. 727 6 75 sl. jvzvod oblačno

20. 8. zp. 727 6 160 sr. jzah del. oblač.

Srednja včerajšnja temperatura: 8°9°

normalne: 10°2°. — Padavina 37 mm.

Rogaški Tempel-vrelec nareja apetit, povspešuje prebavljanje in ureja odvajanje.

Popolno prepričanje da sta lekarnarja Thierryja balzam in centifolijsko mazilo nedosežno uspešno sredstvo za vse notranje bolezni, influenzu, katar, krč in vnetje vseh vrst, telesno slabost, motenje, prebave, za rane, bule in poškodbe. Pri naročbi balzama ali pa na željo posebej se pošle zastonj knjizica s tisoč originalnih zahvalnih pisem kot domaći svetovalec. 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic balzama 5 K

Valerija Fessi roj. Krebs, imetnica mednarodne panorame, naznana vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežal stno vest, o smrti svojega iskreno ljubljenega soprega, gospoda

Andreja Fessi

ki je po kratkem, težkem trpljenju prevrnil v sv. zakramenta za umrajoče, včeraj 18. aprila ob devetih zvečer, v 56 letu starosti blaženo zaspal v Gospodu.

Pogreb bo v četrtek, 20. aprila t. l. ob polpetuti popoldne iz deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Krištofu.

Sv. zadušne maše se bodo služile v stolni cerkvi. 1289

Prosi se tihega sožalja.

Ljubljana, 19. aprila 1904.

(Posebni parte se ne izdajo)

Za 1. avgust se išče

stanovanje

s 3 velikimi sobami, kopalno sobo in pritiklinami. 1288-3

Ponudbe na upravnštvo.

krojaškega pomočnika

za boljše delo, sprejme takoj v trajno delo

Josip Trampus 1229-2
krojač v Bovcu, Primorje.

Lepo stanovanje

v solčni legi, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, jedilne shrambe in kabinet, ter s porabo perilnice in dela vrta, je na Dunajski cesti št. 60 za majev termin za oddati. 1285-2

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg, 1288
Razstavljen samo do sobote, 22. aprila

Najnovejši posnetek

Jeruzalem.

Razglas.

Dne 8. maja t. l. od 3. do 4. ure popoldne se bode v tukajšnji občinski pisarni oddajal potom javne dražbe v zakup 1283-1

lova

v katastr. občini Čezsoča.

Izkrena cena pri dražbi lova je 181 K.

V lovišču, koje meri 2476 ha, je bilo divjih koz, srn, zajcev, lesnih (divjih) petelinov, ruševcev, jerebov, jerebice, leščark in druge divjačine. Hoja po hribih ni nevarna in ne težavna.

Županstvo v Čezsoči pri Bovcu
dne 12. aprila 1905.

Zgodovinska povest iz francoskih časov na Kranjskem

„Pod novim orlom!“

(ponatis iz „Slov. Naroda“)

je izšla!

Ta povest je, izhaja v „Slov. Narodu“, vzbudila mnogo pozornosti in živo zanimanje po vsej deželi ter smo jo morali na mnogostransko izrecno zahtevalo izdati v posebni knjigi.

Dobi se edino-le pri

L. Schwentnerju v Ljubljani.
Izdat po K 1-60, po pošti K 1-80.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prioriteta, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese Izdaja k vsakemu žrebanju.

Akciji kapital K 2.000.000'—.

Zamenjava in ekskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in
vnovično zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitniške kavcije.

Ekskompt in inkasso menje.

Rezervni základ K 200.000'—.

Daje prodjine na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi.

Borza naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti
ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestaje od
dne vloge do dne vzdiga. 8-45

Promet s čeki in nakaznicami.

Mladenič

z lepo pisavo, slovenščine in nemščine
zmožen, želi mesta v kaki pisarni.

Naslov pove upravnštvo „Slov.
Naroda“. 1195-3

Posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno
zavezo — Vorschussverein
in Cilli, registrirte Genossenschaft mit unbeschr. Haftung.
ima svoj

redni letni občni zbor

v soboto, dne 29. aprila t. l.
ob 2. uri popoldne

v sejni dvorani „Narodnega doma“ v Celju
s sledenjem dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa pro 1904.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Razni predlogi.

Celje, dne 17. aprila 1905.

Načelstvo.

List „Domovina“

v Celju sprejme 1287
urednika.

Ponudbe takoj pod naslovom:
Upravnštvo „Domovine“ v Celju.

□ □ □ □ □

Varu, ženol!

Za vsako rodbino važno
ilustrirano knjigo o premogu
gem blagoslavo z otroki raz-
pošilja s prepisi več tisočev
zahvalnih pisem tajno za
vo h v avstrij. emankali gospa
A. KAUPA Berlin S. W.
Lindenstrasse 60.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznjam
žalostno vest, da je moj ljubi, nepozabni soprog, gospod

Edmund Terček

dne 17. t. m. v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji po dolgi
in mučni bolezni, v 49. letu svoje starosti umrl.

Pogreb drazega pokojnika bo v sredo, dne 19. t. m.
popoldne na pokopališču v Šmihelu.

Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.
Pokojnika priporočam v blag spomin in molitev.

Alojzija Terček,
soprga.

Kostanjevica, dne 18. mal. travna 1905.

Brez posebnih obvestil. 1286

Št. 12624

Razglas.

Brezplačna zdravniška ordinacija za mestne uboge
se vrši odsihob v Mestnem domu vsak dan ob 10. dopoldne in ob 2 po-
poldne; nadalje za ženske bolezni v pondeljek, sredo in petek ob 4. popoldne
in za kožne in spolske bolezni v torek ob 4. popoldne.

Vsek bolnik se ima izkazati z nakaznico za brezplačno zdrav-
jenje in dobivanje zdravil ki jo je ob navadnih urah dobiti v zglaš-
valnem uradu na mestnem magistratu. To nakaznico je oddati po prvi ordina-
ciji v lekarni. Vsako četrletje se izdajo nove nakaznice.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 1. aprila 1905.

Mnogo prihranite
pri novih zgradbah in prezidavah
če rabite patentovane
malčevocementne stene.

Prednosti: varno pred ognjem, ne prepusta zvoka, prihrani se mnogo prostora, traverze
ni treba. Uvedeno že po vseh večjih mestih.

V Ljubljani pri hotelu „Union“

(okoli 4000 m²)

Na razpolago so svedočbe vis. kr. deželne vlade, kr. ogrskega drž. stavbnega urada, mest-
nega magistrata zagrebškega in zagrebškega kr. gozdnega ravnateljstva.

Zaradi pojasnil in preračunov se obračajte na imetnico patenta
arhitekta HOENIGSBERG & DEUTSCH
c. in kr. dvorna stavbna mojstra v Zagrebu. 261-26

Založnik c. kr. drž. uradnikov.

Ljubljana J. KEBER Ljubljana

Stari trg št. 9 Stari trg št. 9

priporoča svojo tovarniško zalogu

suknenega, platnenega in perilnega blaga
po izredno nizkih stalnih cenah. 3437-26

— Kravate in perilo. —

Potrebščine za krojače in šivilje. *

1^a jedilno mast

pošilja po 78 v. klgr. v vsaki množini firma
LAD. URBAN & spol., Praga — ZIŽKOV.

Meblowane 1271-2

mesečne sobe

so takoj za oddati.

Natančneje pri Fr. Igljču, trgovina s papirjem, Mestni trg št. 11.

□ □ □ □ □

Odda se v najem ali proda

pod ugodnimi pogoji staroznani

hôtel

, „pri zlatem jelenu“ v Gorici

v trgovskem središču, s 30 sobami za
prenočišča, veliki jedilni salon, poleg
stekleni salon s teraso, vrt z verando,
sobe za klube in društva, na novo pri-
rejeno kegljišče. Poslopje je vse pre-
novljeno. Dokazljivi lepi dohodki, ki se
dajo potrojiti.

Ponudbe na upravo hotela „pri
zlatem jelenu“ v Gorici. 1032-6

Za nakup

velikonočnih daril

za dame in gospode

obrnite se na 172-16

modno trgovino

RUDOLF JESENKO

Stari trg št. 13

Znižane cene. Solidno blago.

Trgovski pomočnik

se takoj sprejme v trgovini s špe-
rijskim blagom in železnino

Franc Picek v Ribnici

(Kranjsko). 1273-2

Gostilna

odda se v najem pod ugod-
nimi pogoji — Več pove Josip Aman,
gostilničar v Ljubljani, na Bregu št. 18.

Stanovanje

obstoječe iz dveh, oziroma treh sob,
išče mirna stranka za avgustov termin.

Najljubše v bližini Glavnega trga ali
Spitalske ulice.

Pismene ponudbe se prosijo pod

„F. S. 1000“, poste restante, glavna
pošta. 1278-1

□ □ □

mizarski pomočniki

ki si hote zagotoviti trdno in stalno
eksistenco ob dobrem zaslužku, dobe

dela, dobro vajo in veliko plačo v
tvornici za klavirje 761-8

Bremitz v Trstu, Borzni trg.

Mirna stranka (3 osebe) išče

za avgustov termin

<h

Slaščičarna RUDOLF KIRBISCH

v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 8

priporoča

za Veliko noč

svojo bogato zalogu pirhov iz stekla, svile, žameta, pliša in slame; različne velikonočne atrape, velikonočne zajce in jagnjeta iz sladkorja in čokolade ter stisnjene papirja. Dalje priporočam pince, titule, vseh vrst potice, šarklje in torte, najfinejša vina in likerje.

1251-3

Tukajšnja in zunanjna naročila točno.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
vljudno naznanja, da sta za logo za po-
mladansko sezono tako

konfekcije za dame

kakor tudi

oblek za gospode, dečke in otroke

popolnoma na novo popolnila
in vabila cenjene odjemalce k obilnemu
obišku.

Ilustrovani ceniki začlonj in
poštnine prosto.

875-6

1190-3

Za

vse dame

kakor tudi za

gospode

je v dvajsetem stoletju največje važnosti

moda

Najnovejše stvaritve na tem polju se do-
bivajo vedno v največji izberi

v trgovini z modnim blagom

Ernest Sark

Dvorski trg 3.

Stalne, najnižje cene.

Restavracija „Drenikov vrh“

Ob pričetku sezije usojam si vdano podpisani slavnemu občinstvu naznaniti, da budem točil garantirano pristna vina, kakor eviček iz Krške okolice kupljen v pokuševalni kleti, dalje belo staro vino iz kleti prevz. gosp. biskupa Strossmayerja, Djakov, kakor tudi pristno gorško rebulj. Pivo gosp. bratov Koslerjev. — Izbrana mrzla in gorka kuhinja dobra kava in čokolada.

K obilnemu posetu vabi

1184-3 Alojzij Rus, restavrater na Drenikovem vrhu.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Vrijaven od dne 1. oktobra 1904. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee Solnograd, čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj v Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijane vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See, Inomost, Bregenc, Curih, Ženeva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijane vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (direkti voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novo mesto, Straže, Toplice, Kočevo, ob 1. uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevo. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m zjutraj osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Monakovo Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak v Trbiž. — Ob 11. uri 10 m dopoldne osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Lipsko, Prago (direkti voz I. in II. razreda), Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijane vare, Plzen, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Ženevo, Curih, Bregen, Inomost, Zell ob Jezru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Šmohor. — Ob 4. ur 44 m popoldne osebni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomost, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 44 m zvečer osebni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Šmohorja, Celovca, Pontabla, čez Selzthal in Inomost, Solnograda čez Klein-Reiffing, iz Steyr, Linc, Budejvice, Plzna, Mar. varov, Heb, Francovih varov, Prago in Lipskega. — PROGA 12 NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplic, Novega mesta, Kočevo in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m zvečer. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer. Ob 9. uri 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — Čas prihoda v edodraži je označen srednjeevropskim časom ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

Ernest Hammerschmidta naslednik
MADILE, WUTSCHER & Co.
trgovina železnin in kovin

3474-21
Valvazorjev trg št. 6 — Ljubljana — Prešernove ulice št. 50.

Velika zaloga kuhinjskega orodja in hišne oprave.

Nič boljšega za
pečenje praženje kuhanje
nego Ceres
jedilna mast

Pristno samo
z varstveno
znamko
„Ceres“.

negli Ceres

iz svežih kokosovih orehov okusna, lahko pre-
bavna, izdatna v rabi, jako cena jedilna mast.

Izdelovalnice živil „Ceres“ Ringelshain.

Častita gospodinja!

Jedilna mast „Ceres“ ni umetna mast, nego čisti prirodni proizvod. Ni je tolše, ki bolj prijala človeškemu organizmu nego mast kokosovih orehov. Zaradi lahke prebavnosti je to najboljša jedilna mast za ljudi, ki bolehajo za slabim prebavljanjem.

1101-4

Vila na Primskovem

pri Kranju zrave šole, s 4 sobami, krita s ploščami, s sadnim vrtom, ki je ograjen z živo mejo, se proda pod zelo ugodnimi pogoji. Hiša je pripravna tudi za vsako kupcijo ali za kakega penzionista. Plača se lahko samo nekaj.

Več se izprije pri gospoj M. Blagnej na Primskovem.

1256-2

Mlekar

oženjen, brez majhnih otrok, za prevažanje mleka v Ljubljano, trezen in pošten, se takoj sprejme.

Mesečna plača za oba 36 gld., prostostanovanje in 1½ lit mleka na dan.

Ponudbe z dobrimi spričevali sprejema Karol Lenče v Laverci pri Ljubljani.

1267-3

Krasno izberi

konfekcije za dame in deklice

kakor tudi

manufaktурно blago

perilo

vsakovrstne preproge

i. t. d. 18

priporoča

Anton Schuster

Ljubljana

Špitalske ulice štev. 7.

Solidno blago. Nizke cene.

Slovenske muzikalije

ravnokar izšle!

Govekar Fr.: Rokovnjači, uglašbil Viktor Parma, kompletno K 10-70.

Posamezno:

1. Ouvertura za klavir K 250
2. Kuplet za moški glas s klavirjem 1-
3. Zora vstaja, za sopran s klavirjem 1-
4. Cvetocih dekle prsa bela, samospев (soprano), z mešanim zborom ob spremeljevanju klavirja 2-
5. Mladi vojaki, koračnica za klavir in petje 1:20
6. a) Oj zlata vinska kapljati, samospев z moškim zborom 3-
- b) Povod me poznajo, samospev iz „Zdravici“ 3-

Govekar Fr.: Legijonarji, uglašbil Viktor Parma, kompletno K 11-20.

Posamezno:

1. Zapoj mi, ptička, glasno, pesem za soprano s klavirjem K 120
2. V petju oglasimo, moški zbor s klavirjem 180
3. Kuplet za moški glas s klavirjem 1-
4. Romanea, samospev (tenor) z moškim zborom ob spremeljevanju klavirja 180
5. Ptička, pesem za soprano s klavirjem 120
6. Skoz vas, koračnica. Po besedah J. Stritarja. Za klavir (s petjem ad libitum) 120
7. Sezid sem si vinski hram, samospev z moškim zborom. Za petje in klavir iz „Zdravici“ 3-

Dalje: 3268-24

Viktor Parma: Mladi vojaki, koračnica s petjem ad libitum. Že 3. izdaja K 120

Viktor Parma: Mladi vojaki, za citre 1-

Viktor Parma: Slovenske četke, potpourji po slovenskih napevih 250

Viktor Parma: Triglavskie rože, valček po slovenskih napevih 250

Viktor Parma: Zdravice, za petje in klavir 3-

Žirovnik Janko: Narodne pesmi z napevi, I. zvezek K 120, po pošti K 130.

Žirovnik Janko: Narodne pesmi z napevi, II. zvezek K 120, po pošti K 110.

Največja zalogu muzikalij v Ljubljani.

Katalogi gratis in franko.

Izposojevalnica muzikalij obsegajo 10.000 stevik.

Mesečni abonement s premijami.

Razpošilja tudi na zunaj

Oton Fischer

trgovina z muzikalijami v Ljubljani,